

de blauwe klauwier

JAARGANG 18 NR. 2

DE BLAUWE KLAUWIER is een uitgave van VOGELWERKGROEP "DE KEMPEN", en verschijnt 4 keer per jaar.

LOSSE ABONNEMENTEN zijn verkrijgbaar door storting van f26,50 op girorekening 5859111 ten name van Vogelwerkgroep de Kempen te Eindhoven, onder vermelding van "abonnement Blauwe Klauwier". De portokosten zijn in de prijs inbegrepen.

DE REDACTIE bestaat uit: Pierre v.d. Wielen en Jan Wouters. Het redactie-adres is: De Braken 11, 5541 AC Reusel.

VOGELWERKGROEP "DE KEMPEN" beoogt bezig te zijn met vogelstudie in de Kempen, teneinde de kennis over de, in het wild levende, vogels te vergroten en een bijdrage te leveren aan de bescherming van deze vogels in hun milieu. Hiernaast is ruimte voor andere activiteiten zoals: natuurstudie in ruimere zin, voorlichting, educatie en beheerswerkzaamheden.

LIDMAATSCHAP kan men verkrijgen door zich te wenden tot de secretaris: P. Busink, Beekersberg 5, 5066 CT Moergestel tel. 04243-3699. Het lidmaatschap begint met een proeflidmaatschap van 3 maanden. De contributie bedraagt f45,-- per jaar; studenten betalen f35,-- en gezinsleden f22,50. De contributie kan gestort worden op girorekening 5859111 ten name van Vogelwerkgroep de Kempen te Eindhoven, onder vermelding van "contributie Vogelwerkgroep".

HET POSTADRES van vogelwerkgroep "De Kempen" is dat van de secretaris: P. Busink, Beekersberg 5, 5066 CT Moergestel tel. 04243-3699.

HET DIA-ARCHIEF wordt beheerd door: Wim de Kroon, Kuikseindseweg 6, 5091 TD Middelbeers, tel. 04244-2329.

ARTIKELN UIT DE BLAUWE KLAUWIER MOGEN WORDEN OVERGENOMEN, NA VOORAF VERKREGEN SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE REDACTIE, ONDER VERMELDING VAN DE BRON.

ANALYSE VAN BRAAKBALLEN VAN RANSUILEN UIT HET ROUVVEN TE WINTELRE.

Bram Aarts

Op 25 november 1990 zag ik op de simultaantelling tijdens het lustrumweekend van de Tongel twee Ransuilen die zaten te 'roesten' in een laag vliegdenntje op het Rouwven (Wintelre). Onder het denntje, en onder enkele andere die ernaast stonden, bleken redelijk wat braakballen te liggen. Hieruit viel op te maken dat de Ransuilen er al enige tijd zaten.

Omdat het biotoop nogal uitzonderlijk was (op een droogstaand ven verwacht je niet zo gauw Ransuilen) besloot ik de braakballen mee te nemen en uit te pluizen. Het blijkt dat het vreemde biotoop inderdaad een enigszins vreemde prooiensamenstelling oplevert, maar hierover later meer.

BIOTOOP

Voor de mensen die nog nooit bij het Rouwven zijn geweest, zal ik de omgeving even kort beschrijven. Het Rouwven zelf is een drooggeval- len heideven, dat dichtgegroeid is met Pijpestrootje. Sommige plekken

waren op de dag dat de braakballen verzameld werden toch nog redelijk nat. Het Rouwven wordt aan drie kanten begrensd door een grootscha- lig akker- en weilandencomplex, en aan de noordkant grenst het aan de Oirschotse Hei.

RESULTATEN

In totaal werden er zo'n 41 braakballen uitgepluisd. Dat is niet zo veel, maar toch wel genoeg om een globaal beeld te krijgen van wat de Ransuilen op het Rouwven zoal eten. In tabel 1 zijn de resultaten samen- gevat.

BESPREKING

Net als in mijn vorige artikel vergelijk ik de gegevens weer met die in het artikel van John Bruinsma "Ransuilen in Son en hun menu" en met de gegevens in de bekende deter- minatiewerken.

TABEL 1: Prooi-resten uit 41 braakballen van Ransuilen, verzameld op het Rouwven te Wintelre in november 1990. S:= Schedel (bovenkaak), R:= Rechter onderkaak, L:= Linker onderkaak.

SOORT:	S:	R:	L:	TOTAAL:	PERCENTAGE:
Rosse Woelmuis	11	13	12	13	14,1
Veldmuis	24	23	25	25	27,2
Aardmuis	14	12	14	14	15,2
Veld/Aardmuis		1	1	1	1,1
Veld/Ond. Woelmuis	5			5	5,4
Ondergrondse Woelmuis		1	1	1	1,1
Bosmuis	26	31	29	31	33,7
Vogel	1		1	1	1,1
Mestkever				1	1,1
				-----	-----
	TOTAAL			92	100 %

Rosse Woelmuis :

De Rosse Woelmuis komt in deze partij braakballen abnormaal veel voor: 14,1%. Dit lijkt niet zo veel, zeker niet als je bedenkt dat de Rosse Woelmuis een van de meest voorkomende muizensoorten is in Nederland. Maar hij blijkt nauwelijks gegeten te worden door Ransuilen (5 % is al veel): blijkbaar vinden ze Rosse Woelmuizen vies. In mijn vorige artikel, over de Oerlese Bossen in Veldhoven, maakte de Rosse Woelmuis slechts 1,38 % uit van het menu van de Ransuilen aldaar !

In de omgeving van het Rouwven lijkt een zeer geschikt biotoop voor te komen voor de Rosse Woelmuis: veel randvegetaties en losstaande bosjes. Er zullen in het gebied dus genoeg Rosse Woelmuizen huizen. Van de andere kant is het gebied dermate eentonig, dat er voor de Ransuilen niet zo veel keuze is wat soorten muizen betreft. Dit blijkt ook al uit de tabel: Bosmuis, Veldmuis, Aardmuis, Rosse Woelmuis en dan heb je het wel zo'n beetje gehad. Als er dan nog eens enorm veel Rosse Woelmuizenrond blijken te lopen, dan word je als uil natuurlijk al gauw iets minder kieskeurig.

Veldmuis :

Het percentage Veldmuizen van het Rouwven (27,2 %) is t.o.v. andere delen van Nederland misschien wat aan de lage kant, maar verschilt toch niet wezenlijk van Son (30,2 %) en Veldhoven (34,5%). Er is in de directe omgeving genoeg geschikt biotoop te vinden voor de Veldmuis, hoewel er de laatste jaren is gebleken dat de intensivering van de landbouw nou niet bepaald bevorderlijk is geweest voor deze soort. Vandaar misschien de vrij lage percentages in de Brabantse onderzoeksgebieden.

Aardmuis :

De gevonden 15,2 % zijn normaal voor Noord-Brabant (de 27,6 % van de Oerlese Bossen zijn aan de hoge kant). Het totaal vergraste Rouwven

zelf lijkt een uitstekend biotoop voor de Aardmuis, die houdt van terreinen met een dichte begroeiing van hoge grassen, waarbij die terreinen dan ook best een beetje vochtig mogen zijn.

Ondergrondse Woelmuis :

Van deze soort werd maar een exemplaar aangetroffen in de braakballen. Het favoriete biotoop van de Ondergrondse Woelmuis lijkt in de omgeving van het Rouwven ook niet voor te komen. Doordat deze soort nog meer onder de grond leeft dan de Aardmuis, is hij voor uilen ook moeilijker te vangen. Dit verkleint ook weer zijn aandeel in het uilenmenu. Het blijft moeilijk om een goed beeld te krijgen van de talrijkheid van deze soort.

Bosmuis :

Komt behoorlijk veel voor in de braakballen van de Ransuilen van het Rouwven, namelijk 33,7 %. Zo'n 15 % zou normaler zijn. Ook in Son kwam de Bosmuis in grote aantallen voor in de braakballen van de Ransuilen aldaar (32,4 %). Dit werd toegeschreven aan het feit dat de braakballen in de winter verzameld waren.

Dan zijn de Bosmuizen aktiever dan bijvoorbeeld Veldmuizen. Ook zijn Bosmuizen dan gemakkelijker te vangen omdat ze, in tegenstelling tot Veldmuizen, niet onder de sneeuw door graven.

Voor het Rouwven gaat deze laatste verklaring niet op: er was nog geen sneeuw gevallen. Maar dat Bosmuizen in de winter aktiever zijn waarschijnlijk wel: ook in Son werd in november al een percentage van 36,6 gevonden. Daarbij komt nog, dat het open naaldbos van de Oirschotse Hei waarschijnlijk een zeer geschikt biotoop is voor de Bosmuis, die overigens niet erg kieskeurig is wat zijn biotoop betreft. Door het open karakter van het bos zal het voor de Ransuilen ook niet zo moeilijk zijn om hier de Bosmuizen te vangen.

Vogels :

Van slechts 1 vogel werden de resten aangetroffen: het betreft hier waarschijnlijk een pieper. Het aandeel vogels in het menu van Ransuilen varieert nogal: van bijna 0 % (Ameland) tot bijna 80 % (Rotterdam, Walcheren).

Insekten :

Insekten worden maar zelden gegeten door Ransuilen (dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld Steenuilen, die vrij veel insecten eten). In deze partij braakballen werden de resten aangetroffen van een mestkever.

Wat verder opvalt in de tabel, is het ontbreken van een aantal vrij normale muizesoorten. Zo werden er bijvoorbeeld geen spitsmuizen aangetroffen, geen Dwergmuizen en geen Huismuizen. Nu zijn dit soorten die normaal gesproken maar een (zeer) klein deel uitmaken van het menu van de Ransuil, maar geheel ontbreken doen ze toch maar zelden. Mogelijk speelt hier het relatief kleine aantal braakballen een rol.

Het is bekend dat Ransuilen spitsmuizen vies vinden, en dat ze gevangen spitsmuizen meestal niet opeten. Huismuizen zijn meestal toch wel gebonden aan menselijke bewoning en die vind je in het gebied maar weinig. Het ontbreken van Dwergmuizen is echter minder gemakkelijk te verklaren.

BESLUIT

Het lijkt erop, dat het Rouwven en zijn omgeving een vrij eentonige muizenbevolking heeft, waarbij vooral het grote aantal Rosse Woelmuizen opvalt (voor zover je dat tenminste uit de braakballengegevens af mag leiden). Het aantal Bosmuizen dat door Ransuilen gevangen wordt blijkt afhankelijk te zijn van het seizoen, en zegt dus niet zoveel over de werkelijke omvang van de Bosmuizenpopulatie terplekke. Wat dit punt betreft laten de gegevens van het Rouwven een opvallende overeenkomst zien met de gegevens uit Son.

Het blijkt maar weer eens dat er uit braakballengegevens nauwelijks harde conclusies te trekken zijn over de omvang van de muizenbevolking van een gebied. Je hebt altijd te maken met de jachttechniek van de uilesoort in kwestie, die bepaalde muizensoorten beter of liever vangt dan andere.

Hoogstens kun je de aanwezigheid van een soort vaststellen. Maar daarbij kun je er nooit helemaal zeker van zijn dat de muizen ook daadwerkelijk in het gebied zelf gevangen zijn, omdat uilen immers best een aantal kilometers verderop kunnen zijn gaan jagen. Toch zullen de meeste muizen wel in de directe omgeving van het Rouwven gevangen zijn.

BRAM AARTS

DE HUISZWALUW (*Delichon urbica*) IN DE KEMPEN IN 1991.

Willem Veenhuizen

Het achtste telseizoen zit er weer op. Het team zwaluwtellers bestond dit jaar uit zeventien personen te weten: Agnes van Amelsvoort (AAm), Steef van Baalen (SBa), Marco Bakermans (MBA), Wil Beeren (WBe), Pierre Boudewijns (PBo), Martin van den Broek (MBr), Piet van den Eijnde (PEi), Fred Geven (FGe), Piet van Happen (PHa), Broeder Joris, Pierre Maréchal (PMA), Yves Martens (YMa), Guus Nas (GNa), J. Peet (JPe), Gerrit Vink (GVi), Jan Wouters (JWo) en ondergetekende (WVe). Allen veel dank en gaarne tot het volgende seizoen.

AANTAL GETELDE HUISZWALUWNESTEN PER PLAATS VAN 1984 TOT EN MET 1991. Voor de afkortingen van de tellers zie in de tekst.

Plaats	Atlasblok	1984	'85	'86	'87	'88	'89	'90	'91	Teller(s)	Tendens
Aalst	51-55	0	--*)	--	--	--	--	--	1	JPe	
Acht	51-34	--	±6	8	11	11	16	9	12	PMA	+
Bergeyk	57-13,-23	--	8	6	--	6	7	6	3	WVe	--
Bladel	57-11	--	39	--	--	--	--	--	--		
Breugel	51-25	24	20	9	9	12	13	12	5	GNa	--
Budel	57-26,-36	--	--	--	--	31	31	22	20	WBe	0
Budel Dorplein	57-36	--	--	--	--	30	25	25	26	WBe	0
Budel Schoot	57-36	--	--	--	--	10	7	12	3	WBe	---
Casteren	51-51	27	--	--	--	±6	12	--	--		
Eindhoven	51-35,-44,-45	97	82	53	42	29	31	25	29	GNa, PMA, YMa, GVi, WVe	+
Geldrop	51-46	77	32	36	40	44	49	56	39	PHa	---
Hapert	51-52	33	13	14	13	21	17	17	11	MBA	--
Heeze	51-56	±1	8	15	18	21	13	10	4	PHa	--
Hoogaloon	51-52	37	33	--	--	--	--	--	--		
Leende	57-16	34	23	--	5	4	3	11	6	PHa	--
Luyksgestel	57-23	37	21	19	--	24	22	25	22	WVe	-
Maarheeze	57-27	--	--	--	--	(2)	45	51	42	PEi	--
Middelbeers	51-32	17	8	13	--	--	--	--	--		
Nuenen	51-36	73	43	38	21	19	--	--	16	WVe	-
Oostelbeers	51-32	18	30	30	--	--	--	--	--		
Reusel	56-18	68	46	--	--	44	49	49	28	JWo	---
Riethoven	57-13,-14	--	8	2	--	3	0	--	0	WVe	0
Schadewijk	57-13	--	--	0	--	--	--	--	--		
Soerendonk	57-26	--	--	--	--	34	39	27	26	PEi	0
Steensel	51-53	21	26	26	27	32	30	30	27	PBo, MBr	-
Veldhoven(dorp)	51-54	40	21	29	--	21	34	40	33	FGe, AAm	-
Veldhoven Look	51-43,-44	--	--	--	--	1	--	--	--		
Waalre	51-54	40	--	29	--	--	--	33	30	SBa	-
Weebosch	57-22	23	19	14	--	3	4	7	6	WVe	0
Westerhoven	57-14	12	10	18	--	22	25	26	22	WVe	-
Wintelre	51-43	--	--	--	--	0	--	--	--		
TOTAAL		679	496	359	173	430	472	499	411		

*) --: niet geteld

KOLONIES AAN BOERDERIJEN/HUIZEN IN HET BUITENGEBIED

	1984	'85	'86	'87	'88	'89	'90	'91	Teller
Eindhoven boerderij "De Keizer"	15	--	--	--	4	--	--	--	
Nuenen boerderij Collse Hoefstr.	--	7	9	--	2	--	0	0	WVe
Broekhovenseweg nabij Gr.Vlasroot	--	11	8	--	--	--	--	--	
Fabrieken KZM Budelco B. Dorplein	--	--	--	--	19	26	28	19	WBe
Achelse Kluis	58	39	±53	±63	±75	±83	±81	±56	Br.Joris

De zwaluwen waren in 1991 later terug dan normaal: eind april, begin mei. Gezien het redelijke broedseizoen van vorig jaar, waren we toch weer hoopvol gestemd en leek een succesvolle ontwikkeling van de populatie mogelijk. Doch het tegendeel werd een feit.

OPMERKINGEN EN BIJZONDERHEDEN PER STAD/DORP

Aalst: één nest gevonden.

Acht: populatie licht toegenomen, ondanks of dankzij de vele nieuwbouw.

Bergeyk: een opvallende afname na zes jaar!

Breugel: populatie sterk afgenomen, oorzaak nog niet te achterhalen.

Budel: populatie stabiel gebleven.

Budel Dorplein: populatie stabiel gebleven.

Budel Schoot: Sterke afname! De gehele populatie van Budel en omstreken is afgenomen. De populatie van Budel Schoot was de voorgaande jaren redelijk constant en is nu al bijna verdwenen.

Eindhoven: zou de populatie zich weer iets herstellen? Zie verder het aparte verslag in deze "Blauwe Klauwier".

Geldrop: sterke afname van de populatie. De vorig jaar nieuw ontdekte nestplaats aan de sloperij Horyon aan de Molenstraat omvatte nu maar 11 nesten, vorig jaar nog 19 nesten. De nestlokatie op 30 meter hoogte aan de kerk van Zesgehuchten is verder afgenomen met 2 nesten tot 13.

Hapert: populatie licht afgenomen.

Heeze: wederom een afname van de populatie; het wordt triest.

Leende: weer een afname, de laatste jaren sterke fluktuaties.

Luyksgestel: een lichte afname van de populatie; vanaf 1985 blijft de populatie opvallend constant.

Maarheeze: een lichte afname van de populatie.

Nuene: De indruk bestaat dat de populatie van Nuene geleidelijk aan steeds minder zal worden. De populatie is nogal verspreid gevestigd, in het zuidwestelijke deel van Nuene (omgeving Weverstraat). In enkele potentiële "nestplaatsstraten" groeien de Acacia's (Robinia pseudo-acacia) tegen de gevels, waardoor het nestelen en het invliegen sterk wordt beperkt. Doch er is nog voldoende vervangende nestelgelegenheid aanwezig. De twee aanwezige kunstnesten waren niet bewoond.

Reusel: populatie sterk afgenomen: een afname van 21 nesten! Opvallend want vanaf 1985 was de populatie toch redelijk stabiel gebleven.

Riethoven: populatie is reeds verdwenen!

Soerendonk: populatie stabiel gebleven.

Steensel: populatie is licht afgenomen. Op 3 lokaties zijn 2 kunstnesten weggehangen, doch nog niet bewoond.

Veldhoven-dorp: lichte afname, na een fraaie toename in 1990.

Waalre: lichte afname. De twee kunstnesten waren dit jaar eveneens succesvol! Op twee lokaties hangen 2 respectievelijk 4 kunstnesten. Opvallend veel nesten met vers (nieuw) bouw materiaal (klei).

Weebosch: populatie stabiel gebleven.

Westerhoven: de populatie is licht afgenomen.

OPMERKINGEN EN BIJZONDERHEDEN BIJ NESTPLAATSEN IN HET BUITENGEBIED

Achelse Kluis: populatie sterk afgenomen. Er zijn op één lokatie zelfs 64 kunstnesten opgehangen, deze werden meteen bewoond. Ook de Boerenzwaluw nam sterk af van 27 nesten in 1990 naar 12 nesten! Misschien is dit het gevolg van het niet meer aanwezig zijn van de veestapel??

Fabriek KZM Budelco: afname. De populatie vertoont een opvallend sterke fluctuatie. Ze zit weer op het niveau waar we in 1988 mee begonnen.

RESUMEREND

Als we de kolom "Tendens" in de eerste tabel raadplegen, kunnen we constateren dat over bijna de gehele linie een afname van de plaatselijke populaties waarneembaar is.

In geheel Nederland is de populatie ten opzichte van 1990 met gemiddeld 13% afgenomen. Voor Midden- en Oost-Brabant bedraagt deze afname zelfs 20%! Alleen in het westelijke deel van Friesland en in Zuid-Limburg waren er meer Huiszwaluwen dan in 1990. (Leys en Jonkers, febr. 1992, IBN-DLO).

Het blijft interessant en noodzakelijk om de Huiszwaluwpopulatie in de regio te blijven volgen.

Tot het volgende zwaluwseizoen, zwaluwse

WILLEM

ONTWIKKELING VAN DE HUISZWALUWENSTAND IN DE KEMPEN VAN 1984 TOT EN MET 1991.

Naar aanleiding van de gegevens in het voorgaande artikel over de Huiszwaluw in de Kempen van Willem Veenhuizen, vroeg ik me af hoe de Huiszwaluwenstand zich de laatste jaren heeft ontwikkeld. Dat is niet meteen uit zijn tabellen af te lezen omdat niet elke plaats elk jaar is geteld. Daarom ben ik even aan het rekenen geslagen.

Ik heb de gegevens van jaar tot jaar vergeleken en daarbij steeds de aantallen gebruikt van de plaatsen die in beide jaren zijn geteld. Ook de gegevens van kolonies in het buitengebied heb ik erbij betrokken. Eventueel nieuw ontdekte kolonies, zoals in Geldrop 1990, zijn pas in het tweede jaar in de telling betrokken.

Als voorbeeld neem ik even 1985. Voor de vergelijking van 1985 met 1984 moeten we de plaatsen nemen die in beide jaren zijn geteld. In 1985 tellen Hoogeloon en Leende dan mee, en Riethoven niet. Maar in de vergelijking van 1985 met 1986 telt in 1985 Riethoven wel mee en Hoogeloon en Leende niet. Daardoor is het aantal broedsels in 1985 466 in de vergelijking met 1984 en 412 in de vergelijking met 1986.

In onderstaande tabel zijn de aantallen van jaar tot jaar op bovenbeschreven manier weergegeven. Daaruit is dan de verandering van jaar tot jaar af te leiden.

FLUKTUATIES IN DE HUISZWALUWPOPULATIE IN DE KEMPEN VAN JAAR TOT JAAR. VERGELIJKING VAN AANTALLEN IN PLAATSEN DIE IN TWEE OPEENVOLGENDE JAREN ZIJN GETELD.

JAAR 1	AANTAL	JAAR 2	AANTAL	VERANDERING
1984	669	1985	466	-30%
1985	412	1986	400	- 3%
1986	252	1987	244	- 3%
1987	249	1988	268	+ 8%
1988	496	1989	524	+ 6%
1989	569	1990	550	- 3%
1990	602	1991	469	-22%
1984	637	1991	331	-48%

Het blijkt dat na de grote achteruitgang van 1985 er een aantal jaren sprake was van een zekere stabilisatie van de populatieaantallen. Maar in 1991 trad er opnieuw een dramatische terugval op, nu van 22%. Uit de vergelijking van de aantallen in de plaatsen die zowel in 1984 als 1991 zijn geteld valt een achteruitgang van 48% af te lezen. Dit getal krijgen we ook als we de veranderingen van jaar tot jaar uit de tabel optellen.

In de 7 jaar na 1984 is de populatie dus grofweg gehalveerd. En dan te bedenken dat in 1984 de achteruitgang ook al zeker bezig was, zoals af te leiden is uit oudere telgegevens uit Reusel en Hapert. Zie ook het artikel van Willem in Het Vogeljaar jrg:34 pag.187-195. (1986)

JAN WOUTERS

DE HUISZWALUW IN EINDHOVEN IN 1991.

Willem Veenhuizen

Het verzamelen van broedgegevens van de Huiszwaluw is reeds zijn tiende jaar ingegaan. Met dank aan de tellers: Guus Nas (Heesterakker), Pierre Maréchal, Gerrit Vink (Woenselse Heide) en Yves Martens (Stratum). De tellingen vonden plaats tussen 29 juni en 30 juli.

AANTAL HUISZWALUWNESTEN PER STADSDEEL IN DE LAATSTE TIEN JAAR

Stadsdeel	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Tongelre	9	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Stratum	9	8	8(13)	13+1?	11	6	5	4	3	2
Gestel (Blaarthem)	n.o.*	n.o.	+4	3	1	-	-	-	-	-
Gestel (Bennekel)	4	5	1	-	-	-	-	-	-	-
Gestel (Hagenkamp)	10	11	2	-	-	-	-	-	-	-
Striip (Lievendaal)	37	22	14	15	7	5	3	9	8	7
Woenselse Watermolen	17	16	20	10	5	-	-	-	-	-
Woensel Rapenland	6	9	5	1?	-	-	-	-	-	-
Woensel Vlokhoven	2	5	2	3	3	2	-	-	-	-
Woenselse Heide	34	25	24	16	11	17	14	10	5	8
Woensel Heesterakker	6	4	4	1	1+5°)	2	1	7	9	12
Woensel Mensfort	n.o.	8	4	2	-	-	-	-	-	-
Woensel Oude Gracht	6	8	4	1+18°)	9	10	6	1	-	-

Totaal 140 129(88)93(97)64(82)48(53)42 29 31 25 29
 Percentage verandering -7,9% -31,8%-34,0%-41,5%-20,7%-30,9% +6,9%-19,4% +16%
 *): niet ontdekt °): nagekomen nieuwe vindplaats

OVERZICHT PER WIJK

STRIIP (LIEVENDAAL)

jaar teldag	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989		1990		1991	
	1608 TOT	0208 TOT	2607 TOT	0708 TOT	0208 TOT	1708 TOT	1208 TOT	OZW	TOT	NOZW	TOT	NOZW	TOT
Scheltemaweg	14	12	6	6	2	5	3	12-	3	--4-	4	--4-	4
S.v.Leeuwenstr	1	-	-	-	-	-	-	---	-	----	-	----	-
Welschapsedijk	22	10	8	9	5	-	-	132	6	1-21	4	1-2-	3
TOTAAL	37	22	14	15	7	5	3	252	9	1-61	8	1-6-	7

De populatie is 'stabiel' gebleven. Van 2 nesten was het moeilijk te beoordelen of ze bezet waren.

STRATUM

jaar teldag	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989		1990		1991	
	1508	0208	2607	0708	0208	1608	0808	NO	TOT	NOZW	TOT	NOZW	TOT
Piuslaan	-	-	1	1	1	1	-	---	-	----	-	----	-
St. Bonifaciusl.	1	1	2	1	-	-	-	---	-	----	-	----	-
Rielseweg	2	1	1	1	1	1	1	1-	1	1----	1	1----	1
Roothaanstr.	3	-	1	1	1	1	1	-1	1	----	-	----	-
Mgr. Zwijzenstr	1	2	-	1	1	1	2	-1	1	-2---	2	-1?-	1
St. Gertrudisl.	1	3	2	2	2	1	1	-1	1	----	-	----	-
St. Norbertusl.	1	1	1	1	1	1	-	---	-	----	-	----	-
V. Ennetenstr.	n.o.	n.o.	1°	1?	-	-	-	---	-	----	-	----	-
St. Gerlachstr.	n.o.	n.o.	4°	5	4	-	-	---	-	----	-	----	-
TOTAAL	9	8	13°	14?	11	6	5	13	4	12--	3	11--	2

Wederom met 1 broedsel of twee afgenomen! Tijdens de telling zijn door mij en Yves geen zwaluwen waargenomen. Het nest in de Rielseweg was zeker bewoond geweest. Het nest aan de Zwijzenstraatleek niet bewoond, maar was wel bijgemetseld.

Het uitleggen van leem aan de rand van de vijver in het Tivolipark heeft geen succes gehad.

WOENSELSE HEIDE

jaar teldag	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989		1990		1991
	1708	0308	0808	7808	3007	0708	0208	NOZW	TOT	NOZW	TOT	TOT
Beijerlandlaan	-	-	-	1	-	-	-	-1--	1	-2--	2	3
Bevelandlaan	1	1	-	-	-	-	-	----	-	----	-	-
Goereestraat	2	1	-	-	-	-	2	----	-	----	-	-
Grebbebergln.	1	1	1	-	1	-	-	-4--	4	----	-	1
Overflakkeestr.	2	1	1	-	1	-	-	----	-	----	-	1
Purmerstraat	1	1	-	-	-	-	-	----	-	----	-	-
Rode Kruislaan	14	12	13	10	4	14	9	--1-	1	-3--	3	3
Schermerstraat	3	2	1	1	2	-	-	-2--	2	----	-	-
Schouwenlaan	1	1	1	-	2	1	1	-1--	1	----	-	-
Terschellingstr.	4	3	4	2	-	-	-	----	-	----	-	-
Urkweg	1	-	-	-	-	-	-	----	-	----	-	-
Voornestraat	2	1	1	-	1	1	1	----	-	----	-	-
Walcherenlaan	2	1	2	2	-	1	1	---1	1	----	-	-
TOTAAL	34	25	24	16	11	17	14	-811	10	-5--	5	8

Behalve op 29 juni werd er ook geteld op 30 juli. Na een zware afname vorig seizoen, nu een lichte toename. Het uitleggen van klei was hier wel succesvol! Bijna alle nesten waren gerepareerd en bijgewerkt met de door ons langs de vijverranden en in het gras weggelegde leem.

WOENSEL HEESTERAKKER

jaar teldag	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989		1990		1991	
	1708 TOT	0308 TOT	7808 TOT	7808 TOT	0508 TOT	0608 TOT	0708 TOT	NOZ	TOT	NOZW	TOT	NOZW	TOT
Milaanstraat	4	3	3	1	1	-	-	---	-	--1-	1	--2-	2
Italiëlaan	2	1	1	-	-	-	-	---	-	---	-	---	-
Livornostraat	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	5	1	1	32-	5	-32-	5	--23	5
Siënalaan	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	1	-	-1-	1	-2--	2	---2	2
Baristraat	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	--1	1	1---	1	--1-	1
Turijnstraat	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.		n. o.		2---	2
TOTAAL	6	4	4	1	6	2	1	331	7	153-	9	2-55	12

Een verheugende toename.

WOENSEL OUDE GRACHT

jaar teldag	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988		1989		1990	1991
	1708 TOT	0308 TOT	0808 TOT	0108 1009	0308 TOT	1608 TOT	NOZW	TOT	NOZW	TOT	0807 TOT	3007 TOT
Icaruslaan	3	6	3	1	2	-	---	-	---	-	-	-
Menelaoslaan	3	2	1	-	-	-	---	-	---	-	-	-
Iliumstraat	n.o.	n.o.	n.o.	4	1	1	---	-	---	-	-	-
Ithacastraat	n.o.	n.o.	n.o.	4	4	4	-3--	3	---	-	-	-
Calypsostraat	n.o.	n.o.	n.o.	4	-	1	---	-	-1--	1	-	-
Jasonstraat	n.o.	n.o.	n.o.	6	2	4	-3--	3	---	-	-	-
TOTAAL	6	8	4	19	9	10	-6--	6	-1--	1	-	-

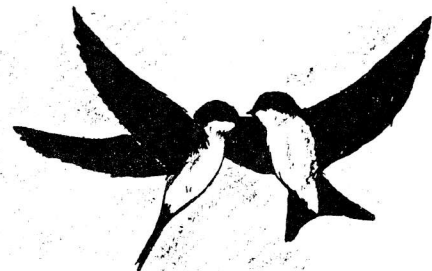
In de Oude Gracht is geen bezet nest meer aanwezig. Het uitleggen van leem was hier dus niet succesvol.

RESUMEREND

Opvallend is nu weer dat Eindhoven in de Kempen één van de weinige plaatsen is, waar de Huiszwaluw iets is toegenomen. Wel niet veel, maar toch vier nesten ten opzichte van 1990. We zijn eigenlijk weer bij "af" (1988). In dat seizoen kreeg de zwaluwenstand een gevoelige klap.

Op een aantal plaatsen hebben we leem weggelegd. Dit was alleen in de "kolonie" nabij het Henri Dunantpark succesvol. Dit jaar gaan we weer leem wegleggen. Hopelijk houdt de toename dan stand.

WILLEM

WATERVOGELTELLINGEN EINDHOVEN IN DE WINTER '91-'92.

Gerrit Vink

In de afgelopen winter is er, evenals in de voorgaande jaren, een wintertelling van watervogels gehouden in Eindhoven en het aangrenzende buitengebied.

Getelde Wateren (zie ook kaartje)

---Beken

- DOMMEL: vanaf het Gemeentelijk Sportpark Gestel tot aan de Europalaan, dit is net voorbij de samenvloeiing met de Kleine Dommel.

De Dommel was verdeeld in drie trajecten:

- 1: van Gestel tot het centrum
 - 2: van het centrum tot en met de TUE
 - 3: vanaf de TUE tot de Europalaan
- TONGELREEP: vanaf de A67 tot aan de zandvanger net voor de Rondweg.

---Plassen

- KARPENDONKSE PLAS.
- Visplas EKKERSWEIJER + AquaBest.
- Plassen langs de PLOEGSTRAAT.
- ZANDVANGER in de Dommel in Hanevoet.

Teldata en telomstandigheden

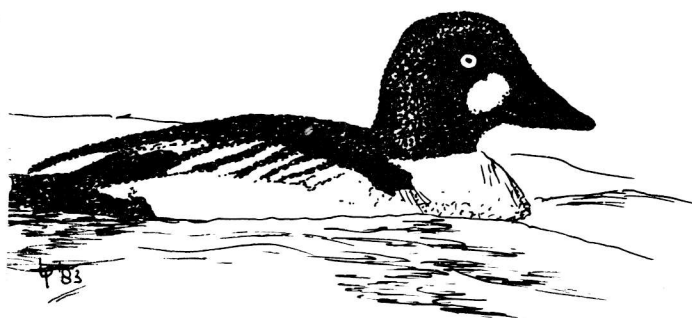
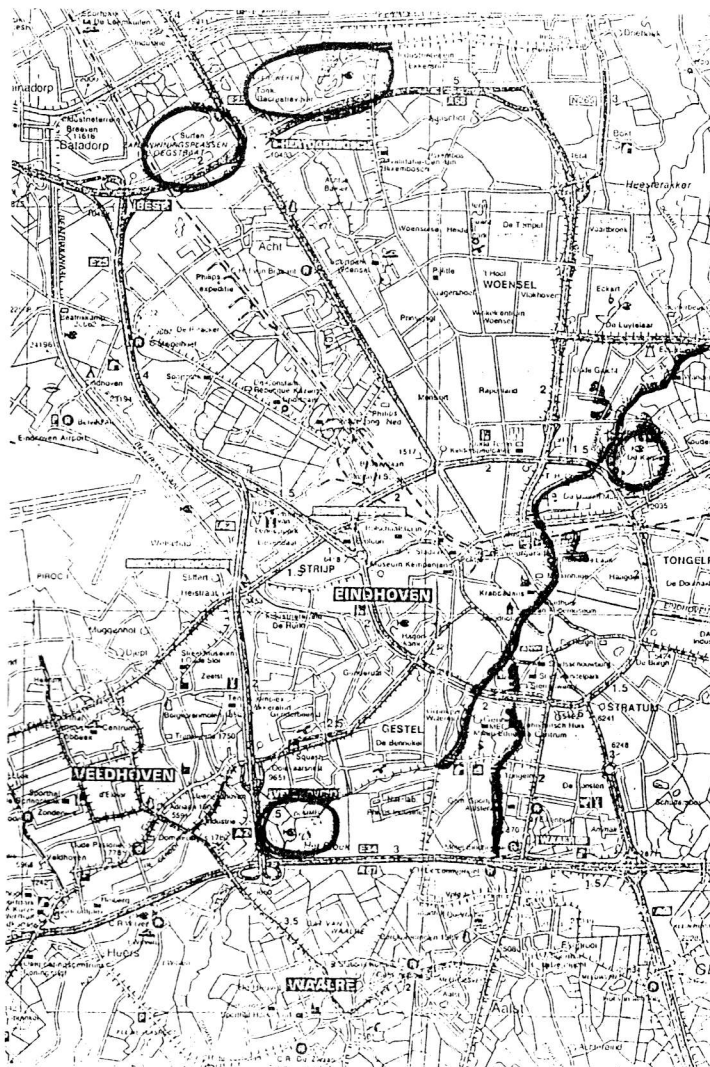
Er is geteld in de volgende weekends:

13-14 december 1991: koud vriezend weer, temperatuur -2°C . De kleinere en sommige grotere plassen waren dichtgevroren.

11-12 januari 1992: mistig weer, temperatuur $+2^{\circ}\text{C}$. Alle wateren ijsvrij.

15-16 februari 1992: wisselvallig weer, temperatuur $+2^{\circ}\text{C}$. Alle wateren ijsvrij.

Ligging van de getelde wateren

Tabel 1: Resultaten van de watervogeltellingen in Eindhoven in de winter '91-'92: de beken Dommel en Tongelreep.

Soorten	Traject			Dommel 1			Dommel 2			Dommel 3			Tongelreep		
	Maand	12	1	2	12	1	2	12	1	2	12	1	2		
Dodaars				n			n	4	7	1		1	n		
Blauwe Reiger				i	2		i	2					i		
Wilde Eend		60		e	88	50	e		90	71		120	e		
Wintertaling				t			t	1	5				t		
Kuifeend				g			g		1				g		
Soepeend	44			e	84		e	20					e		
Waterhoen	21	8		t	13	16	t	13	10	37		29	t		
Meerkoet				e	17		e	1					e		
Zilvermeeuw				l			l						l		
Kokmeeuw	70			d	172		d	80				130	d		
Witte Kwikstaart												1			

Tabel 2: Resultaten van de watervogeltellingen in Eindhoven in de winter '91-'92: de plassen. Voor toelichting zie tekst.

Soorten	Plas			Karpendonk			Ekkerswei			Ploegstraat			Zandvanger Dommel			
	Maand	12	1	2	12	1	2	12	1	2	12a	12b	1	2		
Fuut				11	16	4	4		3	2	4	1	n	n		
Blauwe Reiger		6			2				1		1		i	i		
Knobbelzwaan											2		e	e		
Wilde Eend		15	7		287	160	183	260	40	80	100	105	t	t		
Wintertaling		21				4					12	12	g	g		
Tafeleend		61	158		38	143	24	8	4	8	12		e	e		
Kuifeend		2			4	64	85	9		2			t	t		
Brilduiker											1		e	e		
Krakeend							4						l	l		
Slopeend										2			d	d		
Soepeend					22	12	10	4	6	4	40	3				
Waterhoen		1	1		3	4	4	15	2	4	8	1				
Meerkoet		1	1		47	40	35	23	12	10	80	116				
Scholekster										1						
Kievit					1		4			8	1					
Watersnip											10	11				
Zilvermeeuw		5	28		205	24	64				4					
Kokmeeuw		600	450		370	48	34	44	45	20	150	450				
Stormmeeuw		5			7	4	10									
Witte Kwikstaart							1									

Resultaten

In tabellen 1 en 2 zijn de resultaten van de tellingen weergegeven. Hierin zijn alleen de direkt aan het water of de oever gebonden soorten opgenomen. Algemene soorten zoals kraaiachtigen, mezen en dergelijke worden niet vermeld. Ook de aanwezige roofvogels zijn buiten beschouwing gelaten.

De Zandvanger in de Dommel is op 12 december twee maal geteld: Wil Busink heeft van 10.30 tot 12 uur geteld en Henk Munsters van 15 tot 16 uur. In tabel 2 staan deze tellingen vermeld onder 12a resp. 12b. Er treedt tussen die tellingen een flinke verandering op in de aanwezige populaties van Fuut, Tafeleend, Meerkoet en Kokmeeuw. Het verschil bij de Soepeenden is waarschijnlijk een gevolg van verschillen in interpretatie ten aanzien van de definitie van deze (onder?)soort.

Diskussie

De opvallende aantallen Tafel-eenden en Kuifeenden op diverse plassen geven het belang aan van schoon en voedselrijk water voor deze soorten in de stad.

Ook de opmerkelijke aantallen overwinterende Futen op de grotere plassen zijn interessant. De invallende vorst tijdens en net na de eerste telling, heeft voor deze

soort geleid tot een aantalsafname: vorsttrek.

Aanbevelingen

Om een goed overzicht te krijgen van de aanwezige aantallen, zou er zoveel mogelijk op dezelfde tijdstippen moeten worden geteld.

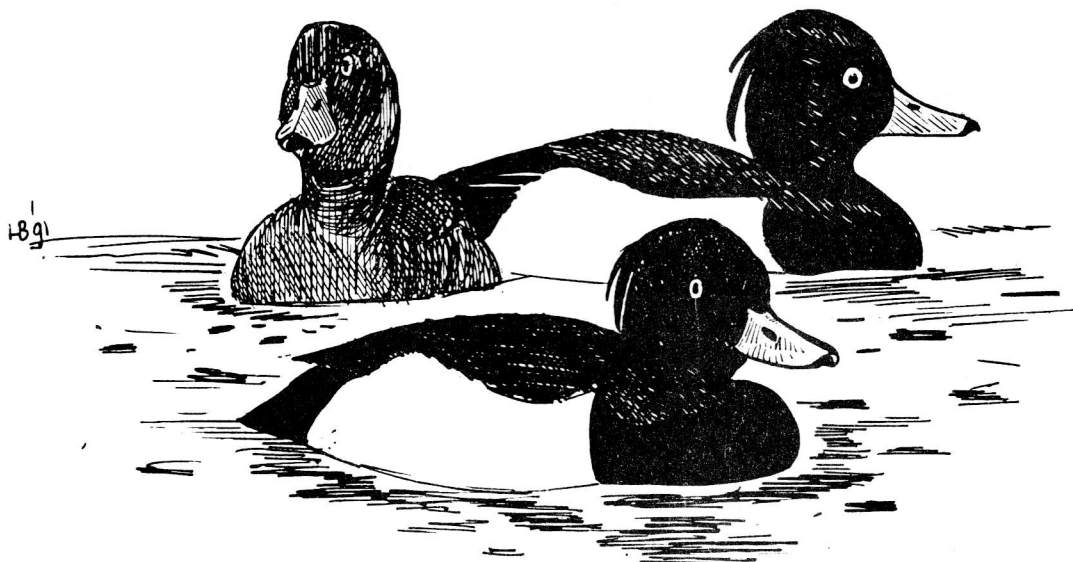
Er is niet overal even intensief geteld wat de resultaten ongeschikt maakt voor bijvoorbeeld landelijke verwerking. Een verbetering zou zijn om met meer mensen te tellen. Dit kan, gezien de geringe afstand tot de telgebieden voor met name de leden van de stadsvogelwerkgroep, geen probleem zijn.

Waarnemingen van leuke soorten in het gebied, buiten de teldagen, zouden ook gesignaleerd moeten kunnen worden. Persoonlijk heb ik bijvoorbeeld Grote Gele Kwikstaarten in het Eckartse Bos en Kolganzen op de recreatievijver Ekkersweijer waargenomen in de telperiode.

Daarentegen zouden waarnemingen van niet biotoopgebonden soorten zoals spechten, kraaiachtigen en roofvogels niet meer op de waarnemingslijsten moeten worden vermeld.

Met dank aan de tellers: Henk, Huub, Wil en Willem.

GERRIT VINK

MET YVES OP STAP

NAAR DE LAATSTE DER KORHANEN.

Vrijdag 3 januari 1992 was het weer zover. Een perfecte dag voor een excursie, met als voornaamste bestemming: "De Bockenreyder". Kees en ik vertrokken om 8.00 uur met windkracht 6 in ons gezicht (westenwind dus), een bewolkte lucht en een helder zicht. Behalve de Bockenreyder wilden we ook nog wel Korhoenders zien. Op naar Oirschot dus! Daar aangekomen zagen en hoorden we een luidruchtige Buiserd. Wij imiteren, maar daar trok hij zich niet veel van aan.

Na deze hele belevenis hadden we pech. En wel bandenpech. Toevallig had ik een pompje en bandenplakset meegenomen. Helaas, bij opening van het doosje bleek de lijm niet present. Daar sta je dan, in the middle of nowhere, met een platte achterband. Terwijl ik nog met mijn band aan het pielen was, tikte Kees eventjes een Korhoen. Behalve de band, kon verder die dag niks meer stuk.

Het was een haan die in zijn eentje aan het "baltsen" was op de weilanden ten zuiden van de Oirschotse Heide. Zo nu en dan vloog hij wat op en neer en fourageerde hij in het naastliggende weiland. Voor mij was het voor het eerst dat ik een Korhoen zag, dus effe nog harder kicken! Het is, nu ik dit schrijf, nog vroeg in het seizoen, het is daarom goed mogelijk dat er meer hanen bijkomen. We houden het in de gaten. In hetzelfde weiland zaten nog een zool Roeken en drie Nijlganzen.

Omdat er nog steeds een gat in mijn achterband zat,

fietsten wij gauw naar Wintelre. Dat wil zeggen: 1 minuut pompen, 2 minuten fietsen, 1 minuut pompen, 2 minuten enz... In Wintelre bleek geen fietsenmaker aanwezig te zijn, maar we werden geholpen door twee behulpzame Wintelrenaren. Na dit oponthoud fietsen we naar het Vessems Ven. Daar zat een Wintertaling man. Verder naar de Landschotse Heide, daar zat niks. Op de Neterselse Heide was het van hetzelfde laken een pak. Daarom fietsen we maar door naar de Moerbleek.

Onderweg had ik nog sjans met een amazone. Toch ontgingen die Ringmussen, Sijzen en andere vinkachtigen mij niet. Op een klein heideveldje in de Utrecht zaten idioot veel Graspiepers bij elkaar. Vlak bij de Moerbleek kwamen nog 7 Kruisbekken over. Ook die mochten we graag zien.

Uiteindelijk waren we er dan: "De Moerbleek", een van mijn favoriete gebieden. (Alleen jammer dat het zo'n klere eind fietsen is). Je ziet er nooit een kip en het is er heerlijk rustig. Wederom een leuke waarneming. Een Klapekster in karakteristieke pose: bovenin een kale berkeboom op de uitkijk. Prachtig kunnen zien. We reden verder langs de bosrand en took a break.

Hierna fietsen we naar "De Lei". Dit is een plasje water in het bos op de Nederlands-Belgische grens, met wat ruige stukjes, weilanden en een veldje mais er omheen. Kees vermoedde dat het een bron was, dus werd het gebied aan een nader onderzoek onderworpen. Helemaal zeker weten

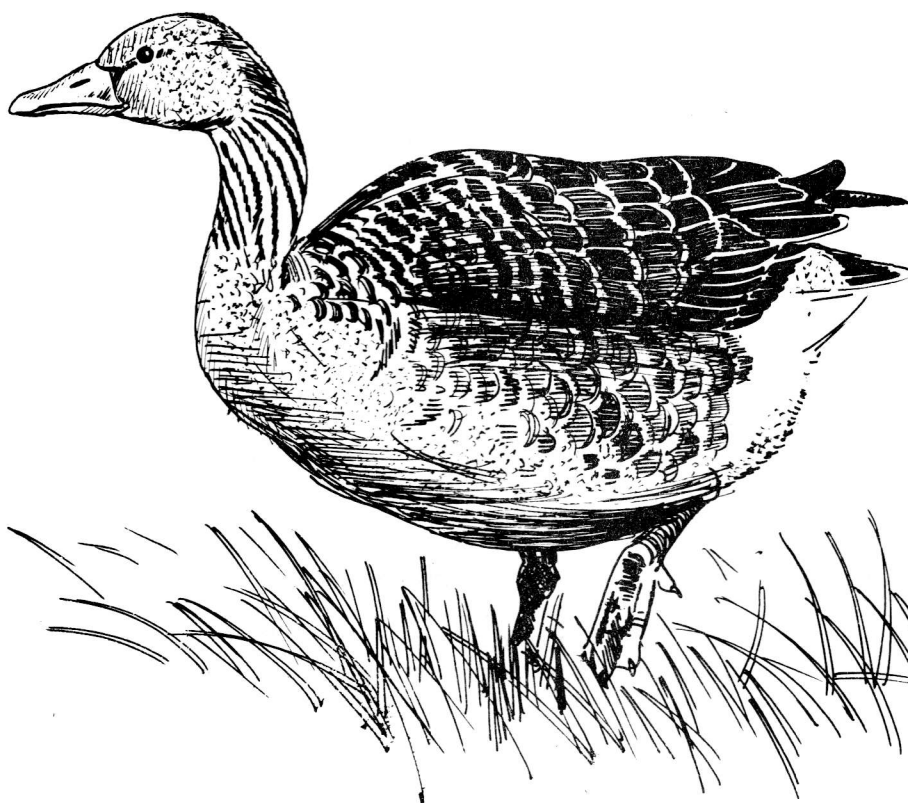
we het niet, maar waarschijnlijk wordt het vennetje toch gevoed door een Belgisch afwateringsslootje. (Klinkt stom hè, een afwateringssloot die een vennetje voedt!) Wat we wel zeker weten is dat er Vossen, Reeën, Rietgorzen en jagers in het gebied huizen. (Hier en daar lag een huls). Ook liep er een stel Fazanten rond, en wel de melanistische vorm (nieuwe soort!).

We zijn doorgereden naar de Bockenreyder waar we even op temperatuur konden komen. Toen moesten we toch wel opschieten, want we wilden nog naar een weiland bij Westelbeers en het begon al te schemeren. Ooit kan het daar zwart

zien van de slapende Wulpen. Maar eerst nog even naar het Goorven, waar een vluchtige blik door de kijkers alleen maar Kuifeenden en Wilde Eenden opleverde. Dat was wel stom, want behalve die eenden zat er al een hele week, (en dat hoorden we pas later), een Zwarte Zeeëend. Die hebben we dus gemist. Jammer.

De weilanden bij Westelbeers waren verder leeg. We zijn toen maar snel naar huis gegaan (in het donker zie je toch niet zoveel), en om 18.30 uur waren we thuis. Zoals je ziet was dit ook weer een vermeldenswaardige tocht.

YVES MARTENS

VOOR U GELEZEN

Het ringen van vogels is ooit begonnen om de trekwegen van de trekvogels te achterhalen. Er kan echter meer mee onderzocht worden. Zo kunnen er plaatstrouw aan, en verspreiding in het broed- of overwinteringsgebied mee worden bestudeerd. In Ringing & Migration van april 1992 staan enkele artikelen die hierover gaan.

Een verhaal gaat over de trouw aan geboorteplaats en broedplaats van het Paapje in Duitsland. Daarvoor is gebruik gemaakt van terugmeldingen in de broedtijd van als nestjong of broedvogel geringde Paapjes.

Het merendeel van deze terugmeldingen was binnen een straal van 1 km van de ringplaats. Van de nestjongen was ongeveer 20 % van de terugmeldingen van een grotere afstand. Bij de terugmeldingen van broedvogels was 16 % van de vrouwtjes en zelfs maar 12% van de mannetjes op meer dan 1 km van de ringplaats.

Voor de trouw aan het territorium komen er vergelijkbare cijfers uit. Van de nestjongen keert rond de 25 % van de in het broedseizoen teruggemelde Paapjes (mannetjes iets meer dan vrouwtjes) het jaar erop terug naar het geboorteterritorium. Bij de adulten keert 57 % van de vrouwtjes en 86 % van de mannetjes terug naar het broedterritorium.

Het verspreidingspatroon van het Paapje vertoont dus het algemene beeld van de zangvogels. Daarbij zijn vooral de broedvogels plaatstrouw aan het broedgebied. De jongen

verspreiden zich meer, waarbij de mannetjes vaak iets meer in de buurt van de geboorteplaats terugkeren dan de vrouwtjes.

Een tweede artikel gaat over verspreiding van jongen en trouw aan de broedplaats bij Roodkeelduikers op Shetland. Tijdens een lange termijn studie van die populatie werden jaarlijks de vennen (lochs) onderzocht op de aanwezigheid van jongen. De jonge Roodkeelduikers werden dan gevangen en geringd, zo mogelijk met hun ouders.

Dit leverde 11 terugvangsten op van als kuiken geringde duikers die intussen volwassen broedvogels waren geworden. De afstand tussen het geboorteloch en het broedloch was bij de vrouwtjes met gemiddeld 37,7 km veel groter dan bij de mannetjes, die gemiddeld slechts op 2,2 km zaten. Het jongste mannetje was toen vier jaar, het jongste vrouwtje zes jaar. Dit wijst er, ondanks het kleine aantal waarnemingen, op, dat de Roodkeelduikers pas op latere leeftijd voor het eerst gaan broeden.

Een aantal (24) broedvogels werden later nog een of meer keren teruggevangen. Een vrouwtje zelfs 13 jaar later, een mannetje na 12 jaar. Van de teruggevangen broedvogels zat 75 % op hetzelfde loch. De andere zaten op het dichtstbijzijnde geschikte loch, waarschijnlijk was hun eerdere broedloch ongeschikt geworden.

Roodkeelduikers vertonen dus een grote trouw aan de broedplaats. Het verschil tussen mannetjes en vrouwtjes bij de verspreiding van jonge

vogels komt bij heel veel verschillende soorten voor en wordt beschouwd als een manier om inteelt tegen te gaan.

Een volgende bijdrage gaat over plaatstrouw van Zwartkop en Roodborst aan hun overwinteringsgebied in Spanje. In de loop van 6 winters werden 1985 Zwartkoppen en 218 Roodborsten geringd in de buurt van Sevilla. Deze vogels overwinterden in olijfgaarden, waar niet geogste olijven voor een overvloedige voedselbron zorgden.

Van de Zwartkoppen werd 11 % in dezelfde winter waarin ze geringd waren nog eens teruggevangen; bij de Roodborsten was dit percentage 22. Ongeveer 6 % van beide soorten werd in latere winters nog teruggevangen. Daarbij keerden Zwartkoppen tot 5 winters na het ringen terug op de ringplaats. Roodborsten werden nog hoogstens 3 jaar later teruggevangen.

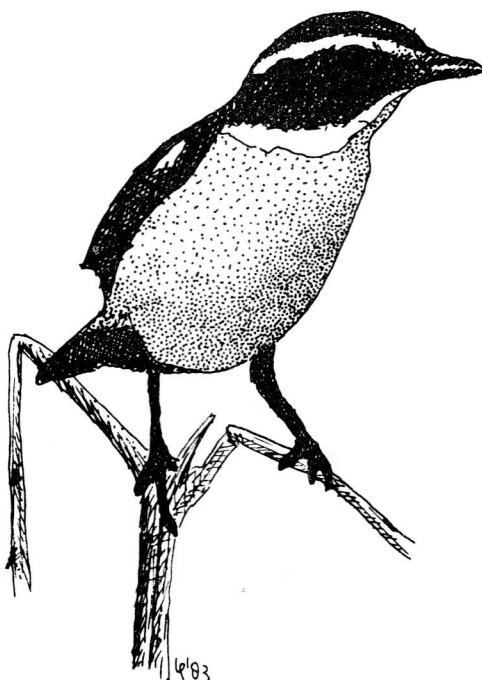
Voor de Zwartkop en de Roodborst vormen de landen rond de Middellandse Zee een

belangrijk overwinteringsgebied. Het blijkt nu dus dat deze soorten een grote mate van plaatstrouw vertonen aan het gekozen overwinteringsgebied.

Het aandeel wat in dezelfde winter nog wordt teruggevangen is bij de Roodborst groter dan bij de Zwartkop. Dit zou erop kunnen wijzen dat de plaatstrouw van de Roodborst groter is dan die van de Zwartkop. Dit lijkt in tegenspraak met het feit dat van beide soorten ongeveer evenveel terugkeert in latere winters.

Het kan ook zijn dat de Zwartkop in de winter een groter leefgebied heeft dan de Roodborst. Hiervoor pleit het feit dat de Roodborst ook 's winters territoriaal is, en dus met een kleiner leefgebied toe kan. Ook blijkt in Spanje, van de Zwartkop een groter percentage in dezelfde winter op meer dan 10 km afstand te worden teruggevangen, dan van de Roodborst.

JAN WOUTERS

VOGELVARIA

VERSPREIDING VAN KERKUILEN

Onlangs hebben Wim van de Voort en ik een groot deel van de kerkuilenkasten in de Kempen gecontroleerd. De resultaten wijzen in de richting van een matig broedseizoen. Op verschillende plaatsen waren wel oude uilen aanwezig maar geen eieren of jongen. Daarnaast waren er in zes kasten wel jongen aanwezig, maar het totaal van twaalf jongen levert een gemiddeld aantal jongen van slechts twee per (geslaagd) broedgeval.

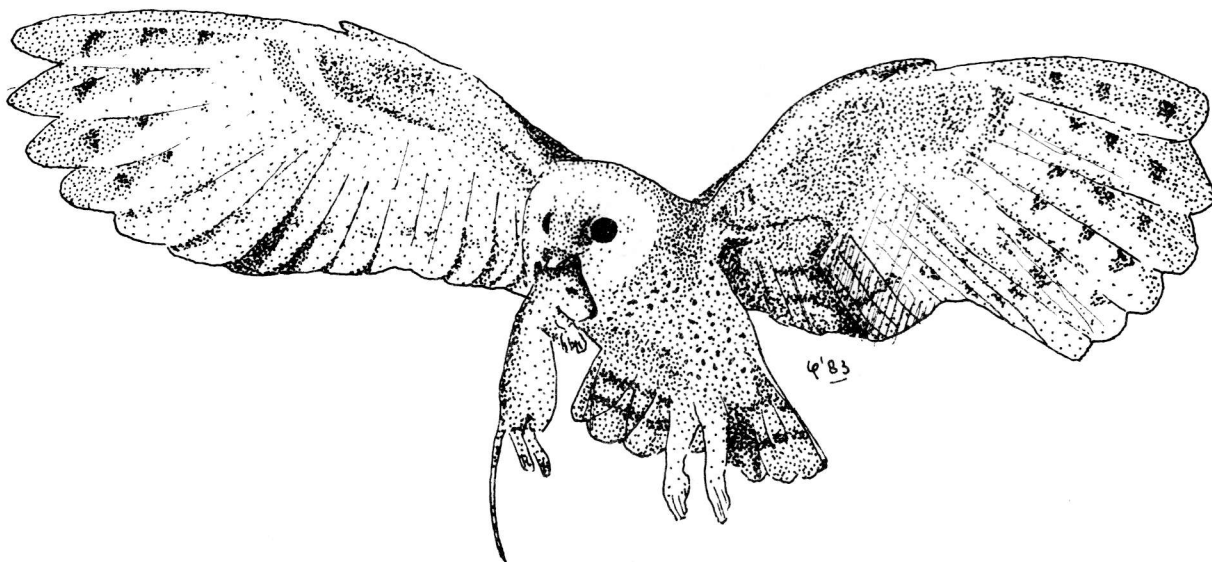
Na het zeer goede kerkuilenjaar 1990 is de stand vorig jaar flink afgenomen en hij heeft zich, zo lijkt het, dit jaar nog niet hersteld.

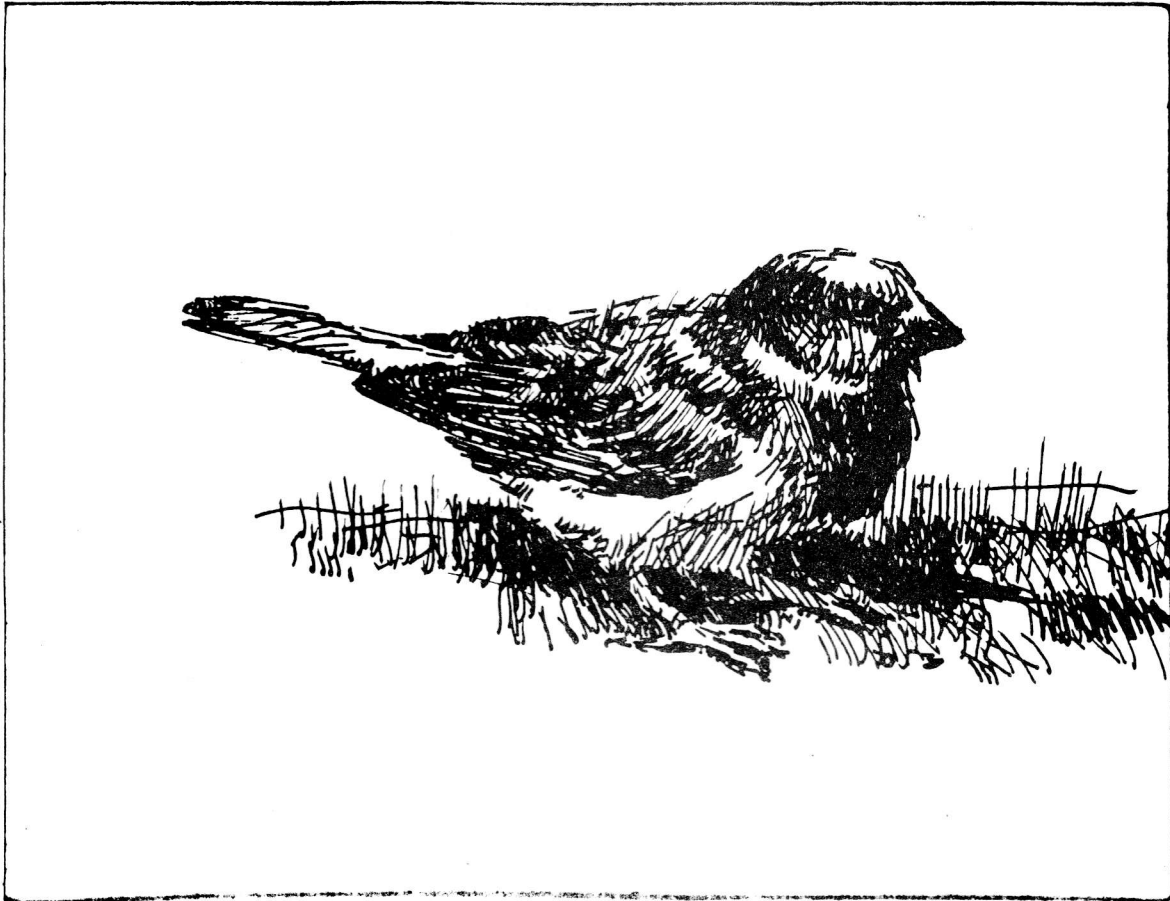
Tijdens de rondgang langs de kasten konden twee geringde volwassen uilen worden gecontroleerd. Het betrof in beide gevallen vogels die in 1990 als nestjong werden geringd. De eerste, een mannetje afkomstig uit Casteren, zat in Hooge Mierde in de kast met een ongeringd vrouwtje en vier eieren die niet meer bebroed werden. De tweede, mogelijk ook een mannetje, was afkomstig uit Riethoven en zat nu met drie jongen in Oerle.

Van de 52 jonge Kerkuilen die ik in 1990 ringde, zijn er nu 8 terugmeldingen van uitgevlogen uilen. Van die 8 bleven er 4 in de Kempen of directe omgeving: naast de twee hierboven genoemde, die trouwens de enige levend teruggemelde zijn, ging er een van Riethoven naar Westerhoven en een van Lage Mierde naar Hilvarenbeek. De andere 4 sneuvelden op grotere afstand: 52, 99, 253 en 279 km.

Misschien is het bij de Kerkuilen ook zo dat mannetjes zich op kortere afstand van de geboorteplaats vestigen dan vrouwtjes. De tweedeling in vier dichtbij en vier veraf, lijkt zo iets te suggereren. (Zie ook "Voor U gelezen" in dit nummer.) In de literatuur kon ik er niets over vinden. Dat heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat de geslachten moeilijk zijn te onderscheiden. In de broedtijd is het vrouwtje op grond van de aanwezigheid van een broedvlek te herkennen. Daarna is er nauwelijks onderscheid.

JAN WOUTERS

HUISMUS

BADENDE VOGELS

Ik neem aan dat veel leden van de Vogelwerkgroep in hun tuin een vijver hebben of iets wat daarop lijkt, waar vogels komen drinken en baden. Daarom zal ik wel niet de enige zijn die wel eens kijkt naar badende vogels.

Bij het waarnemen van badende vogels vallen mij altijd twee dingen op. Ten eerste dat als er één vogel is die een bad komt nemen, er vaak meer verschijnen die ook in bad willen. Blijkbaar durven ze dan beter. Als er al een vogel in bad zit, wil dat zeggen dat de kust veilig is.

Een tweede verschijnsel wat mij opvalt is het feit dat veel vogels twee keer in het water gaan en zich wassen. Net of ze zich eerst inzepen en daarna nog een keer af komen spoelen. Eerst maken ze zich nat waarna ze opvliegen en in een boom flink de veren gaan zitten poetsen. Daarna komen ze terug naar het water en beginnen ze als het ware van voor af aan. Als ze dan weer goed nat zijn vliegen ze weer weg en gaan zitten poetsen en schudden, om zich te drogen. Na het tweede bad verdwijnen ze en komen ze niet meer baden.

Wie heeft dit ook ooit gezien? Is er soms iemand die er een verklaring voor heeft? Ik zou het graag horen. Dan hebben we meteen weer een stukje voor Vogelvaria.

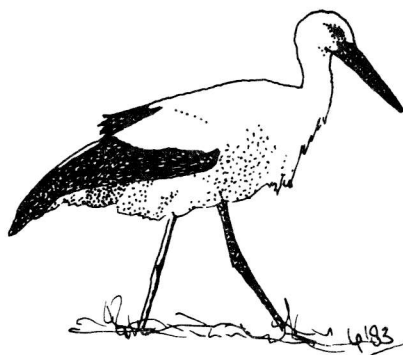
JAN WOUTERS

WIST U DAT . . .

- Bij het uitkomen van dit blad het broedseizoen er zo wat op zit.
- De mooi-weer-vogelaars goed aan hun trekken zijn gekomen.
- Tom dus dit jaar overstelpt zal worden met gegevens.
- "Ja maar het was slecht weer" dit jaar geen excuus is.
- Er een record aantal Bonte Vliegenvangers heeft gebroed op Koningshof.
- Peer en zijn maten een fijn wandje hebben.
- Er 13 broedsels waren van de Oeverzwaluwen.
- De open dag op Ekkersweijs een goed bezochte kraamvisite was.
- De Turkije-reis van onder meer Wim, Henk en Albert nog steeds doorgaat.
- De Vogelwerkgroep het eerste weekend van oktober weer zeetrek gaat tellen.
- Dit overdag op Cap Gris Nez is en 's avonds bij Madame Edwige.
- De feestcommissie nog een kok zoekt voor dat weekend.
- Gegadigden even kunnen bellen met Heleen of Harold.
- Bijna de helft van de Vogelwerkgroep naar Zuid-Amerika gaat.
- Er dus zeker een moet zijn die Chili con carne kan maken.
- Er dit jaar twee plaatsen vrijkomen in het bestuur.
- Je hierover vast gerust kunt nadenken.
- Het jongste vogelaartje in de Vogelwerkgroep een aangepaste naam heeft gekregen: Merel van Heleen en Huub.
- De Vogelwerkgroep de eerste vutter in haar gelederen heeft gekregen in de persoon van Guus.
- Er binnen nu en een jaar twee prachtige boekjes uitkomen.
- Ze zullen gaan over broedvogels en bijzondere soorten in de Kempen van 1965 tot en met 1992.
- Jij daar dus ook aan mee moet werken.
- De gegevens over de broedvogels naar Tom moeten en die over de bijzondere soorten naar Piet.
- Iedereen een prettige vakantie toegewenst krijgt en vooral weer gezond thuis.

Houdoe,

PIET
en ALBERT

INHOUD: jaargang 18 no. 2 (1992)

Bram Aarts	Analyse van braakballen van Ransuilen uit het Rouwven te Wintelre.	1
Willem Veenhuizen	De Huiszwaluw (<i>Delichon urbica</i>) in de Kempen in 1991.	4
Jan Wouters	Ontwikkeling van de Huiszwaluwenstand in de Kempen van 1984 tot en met 1991.	7
Willem Veenhuizen	De Huiszwaluw in Eindhoven in 1991.	8
Gerrit Vink	Watervogeltellingen Eindhoven in de Winter '91-'92.	11
Yves Martens	Met Yves op stap: Naar de laatste der Korhanen.	14
Jan Wouters	Voor U gelezen.	16
VOGELVARIA		
Jan Wouters	Verspreiding van Kerkuilen.	18
Jan Wouters	Badende vogels.	19
Albert Vrijaldenhoven & Piet van Happen	Wist U dat...	20

Tekeningen: M. Bakermans (voorpagina)
 H. Bierens
 R. D'Arcy Shillcock
 L. Peeters
 H. Ragas